

קונטרס

נסיון מן השמים

יחזק ויעודד את כל בני ישראל, ויגלה להם,
שכל אשר עובר עליהם בתייהם, הכל
נסיונות שמנסים אותם מן השמים, ואשרי
מי שמחזיק מעמד.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאֵת כָּל אֶחָד מִנְּסִים
מִן הַשָּׁמַיִם; הֶעֱשִׂיר בְּעֶשְׂרוֹ, הֶעֱנִי
בְּעֶנְיֹתוֹ, וּבַעַל יְסוּרִים בְּיִסּוּרָיו, וְכָל
הַנְּסִיווֹת הֵם לְרֵאוֹת אֵל מִי יִפְנֶה בְּעֵת
צָרָה. וְלִכֵּן אֲשַׁרִי הָאָדָם הַבוֹרֵחַ תָּמִיד אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וּמִדְּבַר עֲמוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאֵז יִנְצֵל מִכָּל
הַנְּסִיווֹת.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשיט)

קונטרס

נסיון מן השמים

א.

בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך. ועליכם להבין, שבזה העולם מנסים אתכם מן השמים בכל מיני נסיונות קשים ומרים, לדעת אל מי תברחו בעת צרה. לזאת כשעובר עליכם איזה משבר בחיים, אל תשברו, אלא תזכרו שמנסים אתכם ב"נסיון מן השמים", לדעת הישכם אוהבים את הוי"ה אלקיכם. ועקר העצה איך לעבר על הכל, זהו רק על-ידי שמתחזק באמונה פשוטה בו יתברך. ובמה מתגלה האמונה? על-ידי שאדם מדבר אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו. כי כל מה שאדם צריך, עליו לבקש אותו יתברך בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, וזה עקר שלמות האמונה. לזאת בכל אשר עובר עליכם, אסור לכם להשבר בשום

פנים ואפן, אלא תמיד תזכרו, שמנסים אתכם ב"נסיון מן השמים", ואם תחזיקו מעמד לא להשבר, בזה נצחתם במלחמה. פי עליכם להבין, בני ובנותי היקרים, תכף-ומיד כשאדם יוצא מהעולם העליון ובא אל העולם הזה, הוא כבר נכנס במלחמה תמידית, כל יום ויום זוהי מלחמה חדשה העוברת על האדם. הנה איננו מרצה מעצמו, רצה להיות משהו מיוחד, מפרסם, מכבד וכו', ואין הולך לו, רצה להיות עשיר, ולבסוף ירד מנכסיו, ונעשה עני ואביון מלא חובות. רצה להיות צדיק קדוש, ולבסוף מוצא עצמו בפח מלא עברות, רחמנא לצלן. רצה להיות למדן גדול, גאון עצום, ולבסוף בקשי מבין מה שלומד. רצה שיהיה לו יחס עם בני-אדם שיבינו אותו והוא אותם, ולבסוף יש לו רק שונאים, ואיננו יודע מה היה לו, על-כן נשבר לגמרי. אף עליכם לידע, כי מנסים אתכם ולכן — אל תשברו, אתם תמשיכו להתחזק, אף שעוברת עליכם עתה עניות ודחקות, שמיימכם לא טעמתם עניות כזו, תדעו שזהו "נסיון מן השמים", רוצים לראות אל מי תרוצו בעת העניות. בודאי זה כואב שהגעתם למצב כזה, שאין לכם פת לחם, אתם בעלי חובות גדולים במכלת, ואין רוצים למכר לכם, הילדים מבקשים לחם ואין, ואתם בושים בפניהם. כמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה לא, סימן יא): אין בעולם קשה מעניות, שהיא קשה

מִכָּל הַיְסוּרִים שֶׁבְּעוֹלָם, אִם נִתְקַבְּצוּ כָּל הַיְסוּרִים בְּכַף
 מֵאֲזֵנִים אַחַת וְהַעֲנִיּוֹת בְּכַף שְׁנֵיָהּ, הַעֲנִיּוֹת תִּכְרִיעַ אֶת
 הַכָּף; עַד כִּדֵּי כָּף קָשָׁה הִיא הַעֲנִיּוֹת. עַל־כֵּן אִם הִגַּעְתֶּם
 לְמַצָּב שֶׁפֶל וְדַל כְּזֶה, תִּתְחַזְּקוּ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה
 בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְאַל תִּשְׁבְּרוּ, וְדִיְקָא בְּעַת עֲנִיּוֹתְכֶם
 וְדַחְקוֹתְכֶם, תִּבְקָשׁוּהוּ יְתָבְרַךְ: "אָבָא שְׁבַשְׁמַיִם, בּוֹדֵאי
 חֲטָאתִי, אַחֲרַת לֹא הֵייתִי מַגִּיעַ לְמַצָּב כְּזֶה שְׂאִינִי יְכוּל
 לְפָרְנֵס אֶת אִשְׁתִּי וְיִלְדֵי". לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים!
 כְּאֲשֶׁר מְנַסִּים אֶתְכֶם בַּעֲנִיּוֹת, תִּחַזְּקוּ מְעַמָּד וְתִבְרַחוּ
 אֵלָיו יְתָבְרַךְ, עֲתָה יֵשׁ לָכֶם לֵב נִשְׁבָּר, כּוֹאֵב לָכֶם, אַתֶּם
 חֲשִׁים הַיָּטֵב אֶת הַצָּעֵר וְהַכּוֹאֵב, עַל־כֵּן תִּפְנוּ אֵלָיו
 יְתָבְרַךְ, כִּי רַק הוּא הַכּוֹתֵב, אָבָל תִּדְעוּ שֶׁמְנַסִּים אֶתְכֶם
 בְּ"נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם", עַל־כֵּן אַל תִּשְׁבְּרוּ בְּשׁוּם פְּנִים
 וְאַפֵּן, רוֹצִים לִרְאוֹת מַה תַּעֲשׂוּ בְּעַת כְּזֹאת שְׁעוֹבֶרֶת
 עֲלֵיכֶם דַּחְקוֹת כְּזֹו. כְּמוֹ־כֵן אָדָם רוֹצֵה לִהְיוֹת צַדִּיק
 לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, וְעוֹבְרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, שְׁלֹא
 תֵאָר כָּלֵל, כְּכֹל שְׁרוּצָה לְהִתְעַלּוֹת בְּקִדּוּשָׁה וּבְטָהָרָה,
 הוֹלֵךְ לוֹ בְּדִיוֹק הַהֶפֶךְ וְנוֹפֵל בְּבוֹץ שֶׁל עֲבֵרוֹת. לְזֹאת,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מְנַסִּים אֶתְכֶם, אַף אַל תִּשְׁבְּרוּ,
 הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא רוֹצֵה לִרְאוֹת אִם פּוֹנֵתְכֶם בַּחֲזֵרְתְּכֶם
 בְּתִשׁוּבָה הִיא עִם אֱמֶת, עַל־כֵּן הַהֶכְרַח לְעֵבֵר אֶת כָּל
 אֵלוֹ הַמְקוֹמוֹת הַמְטַנְּפִים שֶׁהֵייתֶם כְּבָר פְּעַם, וּלְהִחַזֵּק
 מְעַמָּד וְלֹא לְהִשְׁבֵּר, וְזֶהוּ הַנְּסִיּוֹן הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר; כִּי אָדָם

שָׁשׁב בְּתִשׁוּבָה, רוּצָה כָּבֵר לְהִתְעַלּוֹת, לְרֹאוֹת רוּחַנִיּוֹת
 אֱלֹקוֹת, לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רוּצָה לְרֹאוֹת
 אִיזו טְהָרָה וְקִדְשָׁה, וּלְבִסּוֹף נוֹפֵל עוֹד פַּעַם בְּלִכְלוּף
 וּבְזָבֵל שֶׁהִיא שָׁם, וּפְעָמִים רַבּוֹת נוֹפֵל לְמִדְרָגָה פְּחוּתָה
 יוֹתֵר; אִם אֵרַע לָכֶם נְסִיּוֹן כְּזֶה, אֵל תִּשְׁבְּרוּ כָּלֵל וּכְלָל,
 אֲלֵא דִיקָא מִתּוֹךְ הַבוֹץ שֶׁאַתֶּם נִמְצְאִים בּוֹ, תִּבְרָחוּ אֲלֵיו
 יִתְבָּרַךְ. כִּי זֶהוּ עֵקֶר נְסִיּוֹנְכֶם מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁתַּעֲבְרוּ שׁוּב
 בְּמִקּוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, וְאִם אַתֶּם פּוֹנִים עֵרֶף לָהֶם,
 וּמִמְשִׁיכִים עֲצָמְכֶם אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, זוֹהִי שְׁלֵמוֹת הַחֲזָרָה
 בְּתִשׁוּבָה. כִּי הִהְכַרַח לְאָדָם שֶׁיַּעֲבֹר בְּאוֹתוֹ לְכְלוּף שֶׁהִיא
 בּוֹ עַד עַתָּה, וְאִם אַכֵּן אֵינּוּ שָׁב לַתְּאוּוֹת וְהַמְּדוֹת רְעוֹת
 שֶׁהִיא בָּהֶם, בְּסִימָן שֶׁבְּאַמַּת שָׁב בְּתִשׁוּבָה. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם מְנַסִּים אֶתְכֶם בְּכָל מִינֵי נְסִיּוֹנוֹת
 קָשִׁים וּמְרִים, שֶׁתִּפְּלוּ שׁוּב בַּפֶּח וּבְבוֹץ, וּבוֹעֶרֶת בְּכֶם
 אֵשׁ הַתְּאוּוֹת וְאֵשׁ הַנְּאוּף וְכו' וְכו' — אֵל תִּשְׁבְּרוּ, אֲלֵא
 תִּדְעוּ שֶׁמְנַסִּים אֶתְכֶם בְּ"נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם", רוּצִים
 לְרֹאוֹת הַיִּשְׁכָּם אוֹהֲבִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אִם לְאוֹ.
 כְּמוֹ-כֵן אָדָם רוּצָה לְלַמַּד תּוֹרָה, לְהִיּוֹת גָּאוֹן וְלִמְדָן,
 וּלְבִסּוֹף מוֹצֵא עֲצָמוֹ כֶּף, שֶׁאֶפְלוּ פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים אֵינּוּ
 מִבֵּין, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁלֹּא תֵאָר שִׁיקְרָא בַּסֶּפֶר וְלֹא יָבִין, אוֹ
 יִלְמַד וַיִּשְׂכַּח, אֲשֶׁר זֶה שׁוֹבְרוֹ כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר, עַד שֶׁעוֹזֵב
 אֶת הַתּוֹרָה, חֵס וְשְׁלוֹם. תִּדְעוּ שֶׁהַכֹּל "נְסִיּוֹן מִן
 הַשָּׁמַיִם", לְרֹאוֹת הַיִּשְׁכָּם אוֹהֲבִים אֶת הַיְקָרִים אִם לְאוֹ,

הַיִּשְׁכֶּם אוֹהֲבִים אֶת הַתּוֹרָה אִם לֹא. כִּי אִם אָדָם אוֹהֵב
 אֶת הַתּוֹרָה, אַף שְׂאִינוּ מִבֵּין, הוּא לּוֹמֵד וְלוֹמֵד, גּוֹרֵם
 וְגוֹרֵם, וּבּוֹכָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאוֹמֵר: "רְבוּנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, תִּפְתַּח לִי אֶת הַמַּחַ, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק
 לְבָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ.
 רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַתּוֹרָה וְרוֹצֵה לְהִבְיָנָה".
 וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה לֹא תָבִינוּ כָּלוּם, אַף-עַל-פִּי-כֵן דַּעוּ לָכֶם,
 שֶׁכָּל זֶה עָבַר עַל כָּל הַגְּאוּנִים וְהַלְמַדְנִים, שֶׁנִּסּוּ אוֹתָם
 בְּתַחֲלָה לִרְאוֹת אִם בְּאַמַּת אוֹהֲבִים אֶת הַתּוֹרָה, וְטַעְמוֹ
 אֶלֶף טַעְמֵי מִיָּתֵהּ לְפָנָי שֶׁזָּכּוּ שִׁיפְתַּח לָהֶם חַמִּידוֹ
 דְּאוֹרֵיָתָא, מְתִיקוֹת הַתּוֹרָה. וְאִם תִּחְזִיקוּ מֵעֶמֶד לֹא
 לְהַשְׁבֵּר, וְתִלְמְדוּ בְּכָל יוֹם: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא,
 מְדֻרָשׁ, הִלְכָה, זֵהָר וְתַקּוּנִים וְכוּ', וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה אֵינְכֶם
 מְבִינִים אֶת הַלְמוּד, עִם כָּל זֹאת הַמְּשִׁיכוּ לְגֵרֵם וְלְגֵרֵם
 וְלִבְכוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שִׁיפְתַּח לָכֶם הַמַּחַ, הַדַּעַת
 וְהַשְׁכָּל, וְאַל תִּתְיַאֲשׁוּ, רַק תִּדְעוּ שֶׁהַכֹּל "נְסִיּוֹן מִן
 הַשָּׁמַיִם", וְאִם תַּעֲבֹרוּ עַל הַנְּסִיּוֹן הַזֶּה, אֲזִי תִזְכּוּ לְלַמֵּד
 תּוֹרָה, וְתִזְכּוּ לְעֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה, וְלִהְיוֹת קְדוֹשִׁים
 וְטְהוֹרִים. הָעֵקֶר לְדַעַת שְׁזָהוּ נְסִיּוֹן, וְצָרִיךְ לְעֶמֶד בּוֹ.
 וְכַמְּאֲמָרֵם ז"ל (שְׁמוֹת רַבֵּה, פְּרָשָׁה לֹא, סִימָן ב'): הָעֲשִׂיר מְנַסֶּהוּ,
 אִם תִּהְיֶה יָדוֹ פְּתוּחָה לְעֲנִיִּים, וּמְנַסֶּה עָנִי אִם עוֹמֵד
 בְּנִסְיוֹנוֹ וְאֵינוֹ כּוֹעֵס, וְאִם עוֹמֵד עֲשִׂיר בְּנִסְיוֹנוֹ, אֲזִי אוֹכֵל
 מִמוֹנוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִקְרָן עוֹמֵדֵת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְכֵן

הַעֲנֵי אִם אֵינוֹ קוֹרָא תַגָּר, הַגִּלְגֵּל מִתְהַפֵּף וְנַעֲשֶׂה עֲשִׂיר. לְזֹאת אָסוּר לְאָדָם לִפְלֵ מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְיִזְכֹּר תָּמִיד, שְׁמַנְסִים אוֹתוֹ בְּ"נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם"; עַל-כֵּן אָף בַּמַּצְבִּים הַקְּשִׁים בְּיוֹתֵר, עֲלֵיכֶם לְזַכֹּר לֹא לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת וַבְּה, פְּרָשָׁה לֹא, סִימָן ב'): לֹא מִי שֶׁעֲשִׂיר הַיּוֹם — עֲשִׂיר לְמַחֵר, עָנִי הַיּוֹם — עָנִי לְמַחֵר, אֲלֵא לְזֶה מוֹרִיד וְלְזֶה מַעֲלֶה, זֶה נִכְשָׁל וְזֶה מַצְלִיחַ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בַּמַּצְבִּים הַכִּי קְשִׁים שְׁעוֹבֵרִים עֲלֵיכֶם עֲכָשׁוּ, וְאָף שְׁנֵדְמָה לָכֶם, שְׁזֶה סוּף הָעוֹלָם, וְאִין רוּאִים אוֹר בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה, אֵל תֵּאמְרוּ כְּזֹאת, אֲלֵא פִתְחוּ פִיכֶם וּתְדַבְּרוּ לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה וְאִין בְּלַעַדְיוֹ נִמְצָא, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כֹּסֵא לְאֵלֶקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ. וְלָמָּה אֵינְנוּ זוֹכִים לְרֹאוֹת וּלְהִרְגִישׁ אֶת זֹאת? מַדּוּעַ אָנוּ נִמְצָאִים בַּמַּצָּב כֹּה גְרוּעַ, שְׁנִשְׁבְּרָנוּ לְגַמְרֵי? הַכֹּל מִחֲמַת הַנְּסִיּוֹנוֹת שְׁמַנְסִים אוֹתָנוּ מִן הַשָּׁמַיִם, לְרֹאוֹת אִם בְּאֵמֶת אָנוּ חִפְצִים לִירְאָה אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֹּר תָּמִיד, שְׁמַנְסִים אֶתְכֶם, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לַעֲמֹד בְּנְסִיּוֹן הַקְּשֶׁה הַזֶּה. וְעֲלֵיכֶם לִידַע, שְׁאִין זֶה קָל, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל-כָּף הַרְבֵּה נְסִיּוֹנוֹת, עַד שֶׁקְּשֶׁה לוֹ לְהִחְזִיק מֵעֲמֹד, אָדָם נִשְׁבֵּר מֵעֲצָמוֹ, אִין הוֹלֵךְ לוֹ כְּפִי שְׂרָצָה,

ואם לא די בזה, כלם שוברים אותו, אין לו יחס, מזלזלים בו, ואף שעושה מצוות ועוזר לאנשים, דיקא אלו שעזר להם, לועגים לו ומדברים עליו, היש פאב וצער גדול מזה?! עם כל זאת, עליכם לידע, שמנסים אתכם מן השמים, לראות אם תחזיקו מעמד, ולא תסתכלו על כל אלו הרשעים הארורים שעשיתם להם כל-כף הרבה טוב, ועתה משלמים לכם רעה תחת הטובה, בזה שתמשיכו לעשות טוב וחסד וצדקה כפי שעשיתם עד כה, בזה אתם מראים את טהר לבכם שפונתכם רק לשמים, אינכם עושים את הטובה בשבילכם, אלא לשם שמים, רק מחמת שהקדוש-ברוך-הוא צוה שאדם יהיה טוב, וירחם על אנשים, יסייעם בכל אשר יוכל, ויגמל עמהם. ואם הם רשעים ארורים, וכפויי טובה, אל תסתכלו על זה, כי בזכות זה הקדוש-ברוך-הוא יפתח מחכם ותשיגו השגות אלקות, שלא תארתם ולא שערתם. כמו-כן בבית, עוברים על האדם משברים כל-כף קשים, מלבד היסורים שעוברים על האדם שהסתבך בצרות כאלו, שרק הקדוש-ברוך-הוא יודע מהם, נכנס בחובות, במשברים, אין אדם שאיננו חייב כסף, וצריך להביא פרנסה ואין לו, וזה שובר אותו מאד, ולא זו בלבד, עוד משפילים אותו, ורוצה לשוב בתשובה והולך לו ההפך, רוצה ללמד תורה, ואיננו מבין כלום, ואם לא די בזה, אזי בא

לְבֵיתוֹ וְאֵין לוֹ שְׁלוֹם-בַּיִת, הָאִשָּׁה אֵינָה מְבִינָה אוֹתוֹ,
 מֵה שְׁעוֹשָׂה יֵשׁ לָהּ טַעֲנוֹת, וְכֵן לְהִפּוֹךְ, מֵה שְׁהִאִשָּׁה
 עוֹשָׂה תָּמִיד הוּא מִתְפָּרֵץ וְצוֹעֵק וּמְשַׁפִּיל. וְכֹאֲשֶׁר נֶעְדָּר
 הַשְׁלוֹם-בַּיִת זֶה הִכִּי גְרוֹעַ, כִּי עִם הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת הָיָה
 יָכוֹל לְהַחְזִיק מֵעֲמֵד, אִם הָיָה לְפָחוֹת שְׁלוֹם-בַּיִת, אִם
 הָיוּ מְבִינִים זֶה אֶת זֶה, אִם הָיָה לְמִי לְדַבֵּר וְכוּ', אֲבָל
 אִם גַּם אֶת זֹאת אֵין בְּבֵית, זֶה שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי.
 לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אֵין לָכֶם שְׁלוֹם-בַּיִת,
 דַּעוּ כִּי מְנַסִּים אֶתְכֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְזֶהוּ נְסִיוֹן קָשָׁה עַד
 מְאֹד, וְעֲלִיכֶם לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לֹא
 לְרִיב, כִּי הַהוֹרִים הֵם הַיְסוּד שֶׁל הַבַּיִת, וְאִם אֵין יְסוּד
 — אֵין בְּנִין, לְזֹאת, אִף שָׂרְעִים וּמְרִים לָכֶם הַחַיִּים, אֵל
 תִּאֲשִׁימוּ זֶה אֶת זֶה, אֵל תִּצְעֲקוּ וְתִתְפָּרְצוּ זֶה עַל זֶה, כִּי
 בְּזֶה תִּחְפְּרוּ בּוֹרוֹת תַּחְתְּכֶם, וּשְׂנִיכֶם תִּפְלוּ בָּהֶם. עַקֵּר
 הָעֲצָה לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶהוּ רַק כְּשִׁבְאִים
 לְיַד הַכָּרָה, שְׂצָרִיכִים לַעְזֹר זֶה לְזֶה, לְהַבִּין זֶה אֶת זֶה,
 כִּי הָעֲנִיּוֹת תַּחֲלֹף, הָעוֹלָם כְּגִלְגָּל, הַיּוֹם אֲנִי עֹנִי, מָחָר
 אֶתְעַשֵּׂר, וְלִהְפֹךְ — אֲסוּר לְהִתְנַאֲוֹת שְׂאֲנִי עֲשִׂיר, כִּי
 לְמָחָר יָכוֹל לְהִתְהַפֵּךְ הַגִּלְגָּל. לְזֹאת רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בַּיַּחַד,
 כִּי הַיְסוּד הוּא הַשְׁלוֹם, שֶׁתְּהִיָּה בֵּינֵיכֶם הַבְּנָה הַדְּדִית,
 עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת לַעֲבוֹר עַל כָּל הַנְּסִיווֹת שְׂמַנְסִים אֶתְכֶם,
 זֶהוּ רַק עַל-יַדֵּי הַשְׁלוֹם בֵּין בְּנֵי הַזּוּג; כִּי אֵי אֶפְשָׁר
 לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאֵי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאֵי

אפשר לשניהם בלא שכינה (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה א');
 לזאת תכניסו את השכינה בביתכם, תדברו מהקדוש-
 ברוך-הוא, תחזקו זה את זה, על האשה להיות פקחית,
 כשרואה שבעל במצוקה, ועוברים עליו משברים
 וגלים, ומשפילים ומבזים אותו, עליה לחזקו ולעודדו
 ולאמרו: "בעלי היקר, אתה עושה הכל לשם שמים,
 לשם הקדוש-ברוך-הוא, אל תשים לב לכל הפלבים
 הנובחים עליך". או כששב בתשובה ובוער בו היצר
 הרע וקשה לו מאד, על האשה לעזור בכל. וכן
 כשרוצה ללמד תורה, ואין הולך לו כחפצו ורצונו, על
 האשה להיות לו לעזר. כי לאשה יש כחות הנפש בלתי
 רגילים, אם האשה היתה תמיד מחזקת את בעלה
 ומעודדת אותו, אזי היתה לה בעל אחר לגמרי, והיתה
 עובר על כל הנסיונות בנקל, כי טבע של גבר שהוא
 גאותן גדול, כשאין הולך לו הוא נשבר לגמרי, וכאשר
 מבזים ומשפילים אותו, הוא נכנס בתוך עצמו, על-פן
 אם היתה יודע שלכל הפחות יש לו אשה המחזקת אותו,
 לא היתה נשבר, אלא מתעודד שיש לו עתיד למה
 לחיות, אבל אם גם בבית האשה מבזה אותו ומסיתה
 את הילדים, חס ושלום, בודאי יפגס בתוך עצמו, ויהיה
 שבור כחרס הנשבר; ואפלו הגבר החזק ביותר, הפקח
 ביותר והמצלח ביותר, אם האשה לא תתן לו יחס
 נאות, ולא תעמד לצדו לעזור, הוא ישבר לגמרי. ואם

נְסִיוֹן מִן הַשָּׁמַיִם

לֹא דֵי בְכָךְ, עוֹד תָּסִית אֶת הַיְלָדִים לְזַלְזֹל בּוֹ, הוּא
 בּוֹדֵאי יִשְׁבֵּר וַיִּכְנַס לְדַכְּאוֹן וּמְרִירוֹת, וְלֹא יַעֲלֶה בְיָדוֹ
 לַעֲבֹר עַל הַנְּסִיווֹת שֶׁמְנַסִּים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם. אֵךְ אִם
 הָאִשָּׁה תִּשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְסַיֵּעַ לְבַעֲלָהּ, לַחֲזִקוֹ וּלְשִׂמְחוֹ,
 וּלְבַלְתֵּי הָיִוֹת מְנוּגָדָת לוֹ, אֲזַי יִזְכּוּ שְׁנֵיהֶם לְבָנוֹת בֵּית
 מִצְלָח. וְכֵן לְהִפְךָ — עַל הַבַּעַל לַעֲזֹר לְאִשְׁתּוֹ, לְכַבְּדָהּ
 וּלְיַקְרָהּ, כִּי גַם עָלֶיהָ עוֹבְרִים מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְסוֹבְלֵת
 עֲנִיוֹת וְדַחְקוֹת, וְהַהוֹצָאוֹת הַכֹּסְפִיּוֹת שֶׁלָּהּ מִסְתַּכְּמוֹת
 בְּצָרְכִים הַכֹּרְחִיִּים, בְּאִיזָה מְלָבוֹשׁ אוֹ אִיזָה מֵאֲכָל,
 וְסוֹבְלֵת מֵהַיְלָדִים, מִהַמְשַׁפְּחָה מֵהַגִּיסוֹת וְכוּ', שֶׁמְדַבְּרִים
 עָלֶיהָ כָּל דָּבָר אָסוּר, אֲזַי הִיא שְׂבוּרָה כְּחָרֵס הַנִּשְׁבָּר,
 עַל-כֵּן עַל הַבַּעַל לְהִיּוֹת פֶּקֶח, וְלַעֲמֹד לְצַדִּיקָהּ, וְלֹא יִקְבֹּל
 כָּל אֲשֶׁר אוֹמְרִים עָלֶיהָ. וּבּוֹדֵאי עָלֶיהָ לְכַבֵּד אֶת הַזֶּרֶק, וְ
 אֲבָל כְּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים הֵם עַל אִשְׁתּוֹ, עָלֶיהָ לְהִנָּחֵן
 בְּרֵאשִׁי וְלְהַכְנִיעַ עֲצָמָהּ כְּלַפִּיָּהֶם, וְלֹא לְהַתְחַצֵּף אֵלֵיהֶם
 וְלִסְתֹר דְּבָרֵיהֶם, אֲבָל כְּשֶׁתִּגִּיעַ לְבֵיתָהּ תִּשְׁכַּח מֵהַכָּל,
 וְאֵל תָּרִיב עִם אִשְׁתּוֹ וְכוּ' בְּעֵטָיִם. וְכֵן לְגַבֵּי הָאִשָּׁה,
 תְּחִיבִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הַזֶּרֶק, אֵךְ אִם מְדַבְּרִים עַל
 בַּעֲלָהּ, שִׁמְעֵי אֶת דְּבָרֵיהֶם, וְאֵל תִּתְחַצֵּפִי חַס וְשָׁלוֹם,
 אֲבָל כְּשֶׁאֵת עוֹזְבֵת אֶת בֵּיתָם וְהוֹלְכֵת לְבֵיתָהּ — שְׂכַחֵי
 מֵהַכָּל וְכוּ'. אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אִיזָה בֵּית טוֹב
 יִהְיֶה לָכֶם אִם תִּתְנַהֲגוּ כֵּן, בֵּית מָלֵא אֲהַבָּה, בֵּית מָלֵא
 הַבְּנָה, וְאִם הִיסוּד אֵיתָן, אֲזַי תָּבוֹא לָכֶם בְּרָכָה בְּבֵית,

כי כל העשירות היא בזכות האשה, כמאמרם ז"ל (בבא
 מציעא נט:): אוקיירו לנשייכו כי היכי דתתערתו; וכן
 לגבי למוד תורה, כל הצלחת הלמוד היא רק בזכות
 האשה, אם היא מוסרת נפשה, שבהבעל יוכל ללמד, אזי
 יצליח. וכן לגבי יחס וכבוד, אם האשה מכבדת את
 בעלה, אזי איננו מחפש כבוד אצל אף אחד. לזאת, בני
 ובנותי היקרים! דעו שכל מה שעבר עליכם עד עתה
 הנה "נסיון מן השמים" לראות אל מי תברחו בעת
 צרה, זכרו היטב — מנסים אתכם! ואם תחזיקו מעמד
 בנסיונות הקשים שעוברים עליכם, תראו ותוכחו
 שיהיה לכם בית על טהרת הקדש, בית על יסודות
 חזקים, ומה שהייתם עד עתה עניים מרודים, הכל
 יתהפך ותצאו מכל חובותיכם, ומה שהיו לכם נסיונות
 לקיים תורה ומצוות, עתה תצליחו ותעלו בלמוד
 התורה, והכל יתהפך לטובה, כי הכל תלוי כפי
 שמחזיקים מעמד בזה העולם ולא נשברים. ועקר
 השלמות — שאחד יחזק את השני; הבעל את אשתו
 והאשה את בעלה, ובכל מצב ומצב שעובר, צריכים
 לזכור מלים אלו: מנסים אתכם ב"נסיון מן השמים".
 ואם תחזיקו את זאת היטב היטב בלבכם, תעברו את
 העולם הזה בשלום. כי בעולם הזה כל יום ויום יש בו
 מלחמות אחרות, ואדם עלול להכנס לדכאון ולהשבר.
 וכן לגבי הילדים, ראו תמיד לחזקם, כי אין זו עצה

לְהַשְׁפִּיל אֶת הַיְלָדִים, לְהַתְּפָרֵץ עֲלֵיהֶם וּלְשַׁבְּרָם, אִם הֵם מְמַרְרִים אֶת חַיֵּיכֶם, זְכֵרוּ, כִּי אֱלוֹ עֲוֹנוֹתֵיכֶם, אֲשֶׁר גַּם אַתֶּם צִעַרְתֶּם אֶת הוֹרֵיכֶם, וְעַתָּה הֵם מְשַׁלְּמִים לָכֶם כְּגַמוֹלְכֶם, וְעַל-כֵּן תִּקְבְּלוּ אֶת זֹאת בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֵל תִּתְּפָרְצוּ עֲלֵיהֶם, כִּי מָה שֶׁהֵם מִתְּחַצְּפִים וּמְעִיקִים וּמְצִיקִים לָכֶם, זֶהוּ רַק לְהַזְפִּירְכֶם מָה עֲשִׂיתֶם לְאֲבִיכֶם וְאִמְכֶם, וְעַתָּה אַתֶּם מְקַבְּלִים בְּחִזְרָה מֵיְלָדֵיכֶם, עַד שֶׁהֲנַכְּם בּוֹכִים וּמְבַכִּים: "הַיְלָדִים שׁוֹבְרִים אוֹתָנוּ, מְסֻבִּים לָנוּ עֲגָמַת נֶפֶשׁ וְכוּ' וְכוּ', מֵדוּעַ לֹא תִזְכְּרוּ כַּמָּה דְמָעוֹת הוֹרֵיכֶם הוֹזִילוּ בְּשַׁעַה שֶׁצִּעַרְתֶּם אוֹתָם? ! לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! זְכֵרוּ שֶׁזֶהוּ "נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם", וְהַעֲצָה הַכִּי טוֹבָה וְקֹלָה — שׁוּבוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וּדְבְרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵז הַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה, הַעֲנִיּוֹת תִּתְּפָפוּ לְעִשְׂרֹת, הַזְּלוּל יִתְהַפֵּף לְיַחַס, הַנְּסִיּוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ שֶׁתִּהְיוּ צְדִיקִים וְצַדִּיקָנוּת, וְתִתְחִילוּ לְלַמַּד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם אֶת הַמְצֻוֹת, וְתִחְיוּ חַיִּים עֲרָבִים וּמְתֻקִּים, אֲשֶׁרֵיכֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקְכֶם!

ב.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לִידַע, כִּי "נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם" בָּא לְפֶתַע פְּתָאוּם. וְאִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁזֶהוּ

נְסִיוֹן, הִיָּה שׁוֹחֵק וְעוֹבֵר עָלָיו בְּנִקְל, וְלֹא הִיָּה זֶה בְּגִדְר
 'נְסִיוֹן'. אִיךָ הָאָדָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ שְׁמֹנְסִים אוֹתוֹ, כִּי זֶה
 מְסוּדוֹת הַבְּחִירָה, שְׁלֹא יֵדַע מְתֵי מְנַסִּים אוֹתוֹ. וְלִכְן
 נִקְרָא 'נְסִיוֹן', שְׁבֹא בְּהַפְתָּעָה, וְאָדָם אֵינּוּ מְתַאָר לְעַצְמוֹ
 שֶׁהוּא מְתַנַּסֶּה עִתָּה. כִּי אִם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁמֵלִיוֹנֵי מְלֹאכִים
 מְסַתְּפִים עָלָיו מִהַשָּׁמַיִם, וּבּוֹ תְּלוּיִים רַב רַבּוֹת
 עוֹלָמוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה, עוֹלָם עַל גְּבֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר
 בְּלִתֵּי נִתֵּן לְהַסְבִּיר אֵיךָ אָדָם קָשׁוּר לְכָל הָעוֹלָמוֹת, לֹא
 הִיָּה זֶה נְסִיוֹן. וְכִמְאֹמֶר רַבְּנוֹ ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן): אִם הָיָה
 יְכוּלִים לְהַפְּךָ אֶת פְּנִימִיּוֹת הָאָדָם וְלִהְרָאוֹת לוֹ, אֵיךָ בְּכָל
 גִּיד וְגִיד, בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר תְּלוּיִים עוֹלָמוֹת עַל גְּבֵי
 עוֹלָמוֹת, וְכִמְהָ מְלִיוֹנֵי מְלֹאכִים מְבִיטִים עָלָיו
 וּמְתַבּוֹנְנִים בּוֹ, אֲזִי לֹא הִיָּה לוֹ שׁוּם נְסִיוֹן, וְהִיָּה צוֹחֵק
 מִהַכֹּל, וְהִיָּה דְבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִיָּה אוֹמֵר:
 "הִנֵּה רָאוּ כִּמְהָ מְלִיוֹנֵי מְלֹאכִים סְבִיבֵי, שְׁאֲנִי זוֹכֵה
 לְצֵאת מִפֶּתַח בֵּיתִי וּלְנֹשֵׁק אֶת הַמְּזוּזָה, אֲנִי מִתְעַטֵּף
 בְּצִיצִית, וּמִתְעַטֵּר בְּתַפְלִין, וְנִכְנָס לְבֵית-הַכֹּנֶסֶת וּמִתְפַּלֵּל
 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עוֹנֶה 'אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא',
 'בְּרָכוּ' וְקִדְשָׁה, עוֹזֵר לְזוּלַת וְנוֹתֵן צְדָקָה, רָאוּ מֵה זֶה
 גּוֹרֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים", וְאִז לֹא הִיָּה זֶה נְסִיוֹן
 כָּלֵל וְעַקֵּר. אִיךָ כָּל גְּדֻלַּת הָאָדָם, וְאֲשֶׁר עַל זֶה מִתְקַנְאִים
 בּוֹ מְלֹאכֵי רוּם — אֵיךָ טְפָה סְרוּחָה יְכוּלָה לְעֵבֵר אֶת
 הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַזֶּה בְּהַצְלָחָה וּבְנִצְחוֹן, וְלֹא לְהַכְשִׁיל

בְּכֹל הַמוֹקָשִׁים וְהַנְּסִיווֹת הַנִּקְרִים בְּדַרְכָּהּ; כִּי־צַד אֲשֶׁה עוֹבֶרֶת בְּרַחֲוֵב עִם כְּסוּי רֹאשׁ, בְּמַלְבוּשִׁים צְנוּעִים, אֶף שֶׁהֵחֵם בּוֹעֵר, וְאֵינָה מְסַתְּפֶלֶת עַל כָּלוּם, לוֹעֲגִים לָהּ, מִבְּזִים אוֹתָהּ, אֵינְנָה חֹשֶׁה בְּזֹאת, אֲלָא מְקַיֶּמֶת אֶת צְוֵי הַבּוֹרָא בְּרִצּוֹן עֲצָמִי, בְּגֵאוֹן וּבְעֹז. אִם הִיְתָה יוֹדַעַת אֲשֶׁר מְלִיוֹנֵי מַלְאָכִים מְסַתְּפִלִים עָלֶיהָ וּמְקַנְאִים בָּהּ — אֵילוּ כַחֲוֹת הַנֶּפֶשׁ יֵשׁ לָהּ לֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאֶף אֶחָד — לֹא הִיְתָה זֶה נְסִיוֹן. אֵךְ "נְסִיוֹן מִן הַשָּׁמַיִם" בָּא פְתָאם וְאִין הָאָדָם מוֹדַע לוֹ. אָדָם אֵינְנוּ מְאֲמִין בְּעֲצָמוֹ, אֵינְנוּ מְאֲמִין שְׁבוֹ תְלוּיִים אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבּוֹת עוֹלָמוֹת, וְחוֹשֵׁב: מָה אָנִי? כָּלוּם, בִּי תְלוּיִים כָּל הָעוֹלָמוֹת?! הֵיִשׁ דְּבַר בְּזֵה שֶׁל מַלְאָכִים, שֶׁמְסַתְּפִלִים עָלַי וּמְסוֹבְבִים אוֹתִי, הֵלֹא אָנִי אָדָם פְּשוּט?! וּלְפַתַע נֶאֱבַדְתָּ אֲמוֹנָתוֹ, אֲשֶׁר זֶהוּ הַנְּסִיוֹן הַקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר לָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ מְאֲמִין בְּעֲצָמוֹ, אֵינוֹ מְאֲמִין בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, בְּרוֹחַנִיּוֹת אֶלְקוֹת, אֵינוֹ מְאֲמִין שֶׁיֵּשׁ עוֹד עוֹלָמוֹת, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה חוֹלֵף וְעוֹבֵר, וְיֵשׁ פֹּה בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי חֲמֹשֶׁה בְּלִיּוֹן אֲנָשִׁים בְּמִסְפָּר, וּמְכַל אֲמוֹת הָעוֹלָם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחַר רַק בְּעַם יִשְׂרָאֵל, אֶף אִמָּה לֹא רָצְתָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת בּוֹרָא עוֹלָם, עַד שֶׁבֵּא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְטָרַם שָׁמְעוּ מֶה כְּתוּב בָּהּ, כְּכַר אָמְרוּ: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחַר בְּנוֹ וְאָנוּ בְּחִרְנוֹ בּוֹ. אִם אָדָם הִיְתָה מְאֲמִין בְּזֵה — בִּ'אֲתָה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים,

אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִית בָּנוּ וְרוּמְמָתָנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, אֲזִי
 לֹא הָיוּ נִסְיוֹנוֹת. אֲבָל לְצַעֲרָנוּ הָרַב, נִפְלָנוּ כָּל אֶחָד
 בְּכִלְוֹף שְׁלוֹ, וְאִין רוֹאִים כָּלוּם, אֲלֹא עוֹלָם עִם מְדִינֹת
 רְבוֹת, וְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה יֵשׁ לָהּ דָּגָל שְׁלֵה וְתִרְבוֹת
 וְתֵאוֹת, חֲשֵׁף וְנִסְיוֹנוֹת, זָבַל וּבּוֹץ שְׁלֵה. וְכָל הָעוֹלָם
 רָצִים רַק אַחַר גְּשָׁמִיּוֹת, אַחַר כֶּסֶף וְזָהָב, אַחַר תֵּאוֹת
 וְכוּ', אַחַר טִנְפֹת וְכוּ' הַשֵּׁם יִשְׁמַר, אוֹכְלִים כָּל מִינֵי
 טְמָאָה, תּוֹלְעִים, עֲכָבְרִים, גְּמָלִים, סוּסִים וְחֲמוּרִים,
 רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְרוֹאִים עוֹלָם טִבַּע גְּשָׁמִי, וְנִדְמָה שֶׁהַכֹּל
 מְקַרָה וּמְזַל, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, זֶהוּ "הַנְּסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם"
 הַקָּשָׁה בִּיּוֹתֵר לְאָדָם. אֲבָל אִם אָדָם מֵתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל
 לְשָׁמַיִם, וּכְמֵאֲמַר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה מ, כו): "שְׂאוּ מְרוֹם
 עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֶלֶה!" אָדָם נִעְצָר וְחוֹשֵׁב, מִי
 בָרָא כָּל אֵלֹה, מִי אָנִי? יְהוּדִי, מִהִי תִרְבוּתִי? קִבְּלֵתִי אֶת
 הַתּוֹרָה בְּסִינִי, מִשֶּׁה קִבַּל תּוֹרָה מִסִּינִי וּמִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ
 וִיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים וְזִקְנִים לְנְבִיאִים וְנְבִיאִים מִסְרוּהָ לְאַנְשֵׁי
 כְּנָסֶת הַגְּדוּלָה וְכוּ', כֵּן מִדּוֹר דּוֹר עַד דּוֹרָנוּ, יֵשׁ צַדִּיקִים
 קְדוֹשִׁים הַמְּשִׁיכִים אֶת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר בָּהּ
 כְּתוּב: מִה מִתָּר וּמִה אָסוּר וְכוּ' וְכוּ', וְאִז אִין עוֹלָה
 אֲפִלוּ בְדַעַת הָאָדָם לְבָרַח לְהוֹדוּ, לְמַעַרְב הַפְּרוּעַ,
 וְלַעֲשׂוֹת שָׁם מַעֲשִׂים מְגַנִּים, וְלִקְבֹּל מַחְלוֹת, הַשֵּׁם
 יִשְׁמַר, לְחִיּוֹת בְּתִנְאִים לֹא תִנְאִים, וְלִילֵךְ כְּחֵית אָדָם
 וְכוּ'. אֲלֹא יֵלֵךְ וַיֵּשֶׁב בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, בְּאַרְץ הַקִּדְשׁ, וַיִּקְרָא

את תורת הבורא יתברך שמו ומצוותיו הקדושות. כשאדם מגיע לידיעה זו, ומכיר את גדל כחותיו, אזי אין לו שום נסיונות, ועובר על הכל; אשרי המציית לדברי אלו, ומכניסם היטב בתוך לבו, ואז יעבר על כל הנסיונות מן השמים בנקל, אשריו ואשרי חלקו!

ג.

בני ובנותי היקרים! עליכם להתחזק מאד, ולא להשבר משום דבר שעובר עליכם, כי הכל רק "נסיון מן השמים", לראות איך תחזיקו מעמד בנסיון הקשה הזה שעובר עליכם; כי באמת כל הצרות והיסורים, המרירות והמכאובים הבאים על האדם, הם רק "נסיון מן השמים"; כי "את אשר יאהב ה' יוכיח" (משלי ג, יב). ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך הוא חפץ בו — מדכאו ביסורים, ואם קבלם באהבה — "יראה זרע יאריך ימים" (ישעיה נג, י). וכן אמרו (תענית ח.): כל השמח ביסורין שבאים עליו, מביא ישועה לעולם; כי אם האדם מראה לכל, שאף שעוברים עליו יסורים מרים בגוף ובנפש, ומקבלם באהבה, בזה מגלה את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שהוא מאמין אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון; כי בכל תנועה

ותנועה שם אלופו של עולם. בזה נמשכת ישועה לכל
 העולם כלו; כי הקדוש-ברוך-הוא מתאווה שתהיה לו
 דירה בתחתונים (עין מדרש פנחומא בחקמי ג), שתשרה
 שכינתו כאן למטה, אבל האדם מחמת חטאיו, מסלק
 את השכינה, כמאמרם ז"ל (סוטה ג): בתחלה קדם
 שחטאו ישראל, היתה שכינה שורה עם כל אחד ואחד,
 כיון שחטאו — נסתלקה שכינה מהם. ומזה סובלים
 כל מיני סבל, כי אם היו יודעים בידיעה ברורה
 ומזככת, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל אלקות
 גמור הוא, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם לבוש לגבי
 גלוי האין סוף ברוך הוא, והכל נעשה רק ממנו יתברך
 לבד, אז היו נגאלין מכל הצרות שבעולם, והיתה
 נמשכת ישועה לכלם. ובשביל זה כשנמצא בר ישראל
 בעולם המקבל כל הבא עליו בשמחה, על-ידי-זה
 ממשיך ישועה בעולם, כי נתגלה לכלם, כי הקדוש-
 ברוך-הוא מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית,
 והוא נמצא כאן עמנו, ואין בלעדיו שום נמצא. לזאת,
 בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק בכל מה שעובר
 עליכם ברוחניות ובגשמיות, וחזרו בתשובה שלמה
 אליו יתברך, והרגילו עצמכם לדבר הרבה עמו יתברך,
 ועל-ידי-זה תמשך עליכם ישועה מן השמים, ויתבטל
 כל הנסיון הקשה והמר שעובר עליכם, ותהיו נעשים
 כלים לקבל בהם רוחניות חיות אלקותו יתברך,

רלח

נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם

וְתִתְעַנְּגוּ בְעֶרְבוּת נְעִימוֹת שְׂכִינֹת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁרֵיכֶם
וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקְכֶם!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!